

ምዕራፍ 4

ዘመነ አበው

እቲ ንዚሓርር መሥዋዕቲ ዚኸውን በጊዕ ደኣ ኣበይ ኣሎ፤ (ዘፍ 22፡7)

መጽሓፍ ቅዱስ ብዘመናት ዝተኸፋፈለ ዘመናት ከም ዘሎ ይሕብረና እዩ። እዚኣቶም ድማ ዘመነ አበው፡ዘመነ መሳፍንት፡ ዘመነ ነገሥት፡ ዘመነ ካህናት እዮም። ኣብ ታሪኽ እስራኤላውያን እዚኣቶም ኩሎም ነናይ ገዛእ ርእሶም ኣበርክቶ ኣለዎም። ኣብ ዘመነ አበው ካብ ዝነበሩ ናይ እግዚአብሔር ሰባት ዝኾነ ሓደ ኣብርሃም እዩ። እዚ ሰብ'ዚ ካብ ዚተጸውዓሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ሕይወቱ ልዕልና እግዚአብሔር ዝተገልጸ፡ ኣብ ብዙኃት ተባሂሉ ንምጽዋዕ ዚበቐዕ እዩ። እግዚአብሔር ስምን ሕይወትን ታሪኽን ዝቐይር ብምዃኑ፡ ኣብ ባዶነት ምልኣት ዝሰብከልና፡ ኣብ ድኻምና ኃይሊ ዝእውጀልና እዩ። ንኣብርሃም ክጽውዖ ከሎ፡ ካብ ሃገርካ፡ ኣዝማድካ፡ ካብ ቤት ኣቦኻ ተፈሊኻ ናብቲ ዘርእየካ ምድሪ ውጻእ። ዓቢይ ሕዝቢ ክገብረካ እየ ብምባል ነበረ (ዘፍ. 2፡1-3)።

ኣብርሃም ንዝተነግሮ ቃል ተስፋ ኣሚኑ'ኳ እንተወጸ፡ ብኣቆጻጽራ ሰብ እግዚአብሔር ዝደንገዩ ስለ ዝመሰሎ ተስፋ ክቐርጽ ጀመረ። ኣብ ድንኳኑ ተቐሚጡ ዕድመ ምድፍኡን፡ ብዘይወራሲ ዉሉድ ምትራፉን ብምስትምሳል ይሓዝንን ይትክዝን ነበረ። እግዚአብሔር ድማ፡ ብተደጋጋሚ ንኣብርሃም ብምግላጽ ይዛራረቦን ተስፍኡ የጽንዓሉን ነበረ። እግዚአብሔር ኣብ ሕይወትና እናኣተወ ክንደይ ሳዕ ኣትረፈና፤ ክንደይ ሳዕ'ከ ተስፋና ኣሓደሰልና፤ ሽሕ'ኳ ሕይወት ዓቢይ ሰልፊ 'ተኾነት እግዚአብሔር ግና ኣብ ሕይወትና እናኣተወዮ ሕይወትና ዘመቅሮ።

ኣሕዋተይ! ተስፋና ንክጽልምት ዓቢይ ተጽዕኖ ዘለዎ፡ ነቲ ቃል ተስፋ እነሰላስለሉ ስፍራ እዩ። ኣብርሃም ተስፋ ዘቐረጸ፡ ኣብ ድንኳኑ ተቐሚጡ ሓሳባት ከደይብን ከወርድን ከሎ እዩ። እግዚአብሔር ንተስፍኡ ዘጽንዓሉ ግን፡ ቃሉ ከምዝሕብረና ካብ ድንኳኑ ኣውጺኡ፡ ናብ ሰማይ ከም ዝምልከት ብምግባሩ እዩ። ንግዳም ኣውጺኡ ድማ “ንሰማይ ጠምት፡ ምቕሃደርም እትኽእል እንተ ኼንካ ከዋኽብቲ ቐሃጸር” በሎ። ኣስዒቡ ውን “ዘርእኻ ኸምኡ ብዙኅ ክኸውን እዩ” በሎ (ዘፍ. 15፡5) ።

ካብ ድንኳንና ወጺእና ክንርኢ እንተ ዘይከኢልና ምእማንን ምጽንናዕን ኣይንኽእልን ኢና። ድንኳን ዝተባህለ ናትና ጸቢብ ኣረኣኢያዮ፡ ንክንኣምንን ክንጽንዕን ካብቲ ናትና ነገር ክንወጽእ ይግባእና እዩ ። እግዚአብሔር ኸም ዝረድኣና ክንኣምን ደኣ እምበር መዓስ ከም ዝረድኣና ክንሓስብ ኣየድልየናን እዩ። ንዓና ውን መፈጸምትኡ ደኣ እምበር ኣፈጻጸምኡ ኣይንገረናን እዩ። ብዙኅ ጊዜ ተስፋ ንቐርጸሉ ምኽንያታት፡ እግዚአብሔር ይሰርሕ ይዓዩ እዩ ኢልና ብናይ ገዛእ ርእሰና መገድን፡ ንሕና ብዝወሰንናዮ ጊዜን ስለ ዝመስለናን ምስ ምልውዋጥ ናይ ኩነታትን ምሕላፍ እዋናትን ዘመናትን ከኣ ተስፋ ከም እንቐርጽ ይገብረና። ስለዚ ኸኣ ካልእ ምርጫታት ክንጥቀም ንሓስብ፡ ሰይጣን ውን ዝተረሳዕናን ዝተገደፍናን ንክመስለና ነዚ ጉድለት ይጥቀመሉ'ዩ።

ተስፋና ንክነሕድስ ካብ ዱንኳን ክንወጽእ ኣገዳሲ እዩ። ቅንዕ ኢልኩም ንሰማይ ምስ እትጥምቱ ናትኩም ሽግር ውን ከም ኣብርሃም ዉላድ ክኸውን ይኽእል'ዩ። እግዚአብሔር ግን ኣመና ካብ ምብዝሒ ክቐጽር ዘይከእል ወለዶ ክህበኩምዮ። ኣሕዋተይ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነታት እምነትኩም እግዚአብሔር ንክረድኣኒ ኣብ ስራሕ ኣሎ ክትብሉ ይግባእ። እዚ ሽግር ውን ምሳይ ዘሎ፡ ንሱ ክሳዕ ዝወሰነሉ ጊዜ'ዩ፡ ናቱ ብርሃን ከወጽእ እዚ ጸልማት ውን ስፍራ ክለቕቕ እዩ በሎ። ቃሉ ውን ግናኽ ኣብታ እትሸገር ሃገርሲ ጸልማት ኣይክነብርን እዩ(ኢ.ሳ. 9፡1) ይብል።

እግዚአብሔርን ኣብርሃምን ኣብ ሓሳብ ኣይተራኸቡን። ኣብርሃም ብዛዕባ ውሉድ ይዛረብ፡ እግዚአብሔር ከኣ ብዛዕባ ክቐጽር ዘይከእል ሕዝቢ ይነግር። ፍልልዩ ኣስተውሒልኩም ዶ፤ ነዚኹም ከኣ ኣነ ዝሓስበልኩም ዘሎኹ ሓሳብ እፈልጦ እየ (ኤር. 29፡11) ዝበለና። ብርሃኡ ንሕና ኣይንፈልጦን ኢና። ኣምላኽና ከመይ ዝበለ ድንቁዩ!።

ንስኹም እትፈልጥዎ ባዶ ምዃን ይኸውን፡ እግዚአብሔር ግና ኣብ ውሽጥኩም ዝርእዮ ብዙኅ ዘርኢ እዩ። ንሱ ንነገራት ኣብ ፍጻሜ ቆይሙዮ ዝዓዮም። ንስኹም ናይ ሎሚ ዘሎ መንነትኩም ተስፋ ዘቐርጽኩም ካብ ኮነ፡ ንእግዚአብሔር ገና ኣይፈለጥኩምን ማለትዮ። ምኽንያቱ ገና ተሰሪሕኩም ኣይተወዳእኩምን፡ ከልካሊ ብዘይብሉ ዘለዓለማዊ ሓሳቡ ሕጂ ውን ትስርሑ ኣለኹምን ደስ ይበልኩም። ኣብርሃም ነቲ ቃል ተስፋ ኣሚኑ ወጸ። ንእግዚአብሔር ብምምላኽ ውን ጸንዐ። እንተኾነ 100 ዓመት ክሳብ ዝበጽሕ ቆልዓ(ውሉድ) ጸሚኡ ነበረ። ናይ ዝላኦ ርእሱ ኣቋራጭ መገዲ ብምጥቃም፡ ካብ ዝተነግሮ ተስፋ ወጸኢ ውሉድኡ እንተወለደ ሓጎስን ሰላምን ኣብ ቤቱ ከምጽእ ኣይከኣለን። መሊሱኡ ደኣ ሰላም ቤቱ ኣፍረሰ። ዝኾነ ይኹን ናትና ኣቋራጭ መገዲ ክሳብ ደኣ እምበር መኽሰብ የብሉን። ንዕኡ ምጽባይ ጥራይ ዓቢይ ፍጻሜ ኣለዎም ንዕኡ ንጸበ። እግዚአብሔር ጸደፍደፍ ኣይብልን እዩ፡ ከመይ ዝሰርሖ ይፈልጦ እዩ። ኣብርሃም ኣብ መበል ሚእቲ ዓመቱ ተስፍኡ ተፈጸመ። እግዚአብሔር ከምቲ ዝበሎ ንሳራ ባረኸ። ከምቲ ዘተሰፈዎ ድማ ገበረላ። ሳራ ጠነሰት፡ በቲ ኣምላኽ እተዛረበ ምዱብ ወርታት ከኣ ንኣብርሃም ኣብ እርግናኡ ወዲ ወለደትሉ (ዘፍ. 21፡1-2)። ኣብ ቤት ኣብርሃም ዝነበረ ደመና ሓዘን ተገፈ፡ ሳራ ውን ብሓቂ ሰሓቕ መልኣ። ውሉድ ውህበት ኣምላኽ እዩም እሞ ነዚ ውህበት ዝተቐበልኩም ኣመስግኑ። ዘፍጥረት ምዕራፍ 22 ካብ ኣእምሮና ንላዕሊ ዝኾነ ነገር ይነግረና። እዚ ድማ ፍረ ናይታ ሓቀኛ እምነትዮ። እግዚአብሔር ንኣብርሃም ከምዚ እናበለ ኣዘዘ። ነቲ እትፈትዎ ሓደ ወድኻ ይስሓቅ ኂዝካ፡ ናብ ምድሪ ሞርያ ኪድ፡ ኣብኣ ድማ ኣብ ሓደ ካብቲ ኣነ ዘርእየካ ጎበታት ዝሓርር መሥዋዕቲ ጌርካ ኣቕርብላይ በሎ (ዘፍ. 22፡2) ። ኣብርሃም ምናልባት እግዚአብሔር ሓሳቡ ተቐየረዶ ንእሽቶ ክጽበዮ፡ ወይ እስኪ ንሳራ ከማኸራ ኣይበለን። ቃሉ ከም ዝነግረና ንኸእዘዝ ብጌሓቱ ወጸ። ኣብ ሕይወት ኣብርሃም እግዚአብሔርን ይስሓቅን ኣኣብ ቦትኣም ነበሩ። ኣብ ሕይወትናኹ ወሃብን ውህበትን ኣኣብ ቦትኣም ድዮም።

ንእግዚአብሔር ክትእዘዝ ኢልካ ምትንሳእ መለለዩ ሰብ እምነት እዩ። ንሕናኹ ክንደይ ዝኣክል ጊዜ ብቃሉ ንዝተኣዘዝናና ትእዘዝ ቅልጡፍ ምላሽ ሂብና፡ ብዙኃት እግዚአብሔር ንዝበሎም ነገር ሰብ ቆጸራ ደኣ እምበር ቅልጡፍ መልሲ ኣይህቡን እዮም። ስለዚ ኸኣ ኣብ ውሽጢ ምእዛዝ ዘሎ ክብሪ እግዚአብሔር ኣይርእዩን እዮም። ኣብርሃም ን ይስሓቅ ወዱ ሒዝዎ ተንሥኦ፡ ንኸእዘዘ መሥዋዕቲ ንኸቐርቦ ኣንጊሑ ወጸ። ነፍሲ ወከፍና ብፍላይ ከኣ ወለዲ ነዚ ክፍሊ ብምስትውዓል ተመልከቱ፡ ዝላኦ ርእሹኹም ኣብ ቦታ ኣብርሃም ኣቐምጡም እንታይ ከም ዝተሰምዓኩም መርምሩ።

ኣብ መገዲ ከለዉ ይስሓቅ ንኣቡኡ ሓደ ዓቢ ሕቶ ኣቕረበሉ። “ንመሥዋዕቲ ዚኸውን በጊዕ ኣበይ ኣሎ”፤ ግቡእ ሕቶዮ። መልሲ ኣብርሃም “እግዚአብሔር ከዳሉ እዩ” ዝብል ናይ እምነት መልሲ ነበረ። ንሓቀኛ ሕቶ ዝተዋህበ ናይ እምነት መልሲ። ብርሃኡ ውን እግዚአብሔር ኣዳልዩ ነበረ። ቃሉ ውን እቲ መልእኽቲ “እቶም እኩይ ዝግብሮም ዕቡያት ብሕይወት ኣይከነብሩን እዮም። ጻድቃን ግና ብእምነት ይነብሩ” ዝብል እዩ (ትንቢት እንባቆም 2፡4 ይብል)።

ሓቀኛ እምነት ንእግዚአብሔር ጥራይዮ ዝርኢ። ካብዚ ዝተላዕለ ውን እግዚአብሔር ኣብ ዝሰርሖ ስራሕ ጥርጥር የብሉን። ኣብ ምድረ በዳ ለምለም ሸኻ፡ ኣብ ጸልማት ብርሃን፡ ኣብ ውድቀት ትንሳኤ፡ ኣብ ሞት ሕይወት፡ ተስፋ ይገብር። እግዚአብሔር ሒዝካ ምትእምማን ይከኣል እዩ።እዚ ግን ምእማን ደኣ እምበር ምርኣይ ኣይኮነን።ወደ-መዝሙር ጐይታ ዝኹነ ቶማስ ብዛዕባ ትንሳኤ ምስ ሰምዐ፡ “ እንተ ዘይርኤኹ፡ እንተ ዘይዳህስስኩ ኣይኣምንን እየ” ብምባሉ ድኹም እምነት ኣብ ምርኣይ ከም ዝተመርኮሰ ተጋሂዱ እዩ።

እግዚአብሔር ከንኡሞኖ ጥራይ'ዩ ዝደሊ። ቃሉ ውን “ ብዘይ እምነት ግና ንኣምላኽ ከሥምርዎ ኣይከኣልን እዩ” (ዕብ. 11:6) ይብላና። ኣብርሃም ኣብ ብዙኃት ክበሃል ዝገበሮ ኣብ እግዚአብሔር ዝነበሮ እምነት እዩ። ብርሃኡ ወዱ መሥዋዕቲ ዘቐርብ ካብ ዘሎ ሰብ: “ እግዚአብሔር ገንሽል መሥዋዕቲ ከዳሉ እዩ “ ዝብል ቃል እምነት ምስማዕ ኣደናቂ'ዩ። ናትና ንምሥዋዕ ከሳዕ ዘይጨከንና፡ ክብሪ እግዚአብሔር ክንርኢ ኣይከኣልን እዩ። ማይ ኣብ ዘይነበረሉ ዘመነ ኤልያስ፡ ኤልያስ ነቶም ሕዝቢ 12 ዓታሩ ማይ ኣብ ልዕሊ መሠውዒ ከፍስስሉ ኣዘዘም። እቶም ሕዝቢ ነዚ ቃል ክእዘዙ ከለዉ ሰማርያ ብዝናብ ሰማይ ጠለለት። ሰብ እምነት ካብ እግዚአብሔር ንክቐበሉ ኣብ ኣእዳዎም ዘሎ ከራግፉ ከም ዝግብኦም ይኣምኑ እዮም። በዚ ኸኣ ክብሩ ይርእዩ።

ኣብርሃም ንይስሓቕ ወዱ ኣብ ልዕሊ መሠውዒኡ ኣደቀሶ ክሥውዖ ውን ካራ ኣልዓለ፤ በዚ ጊዜ እግዚአብሔር ከምዚ በሎ “ ነዚ ሓደ ውሉድካ እኳ ኻብ ዘይነሓፍካዮ፡ ንእግዚአብሔር ከም እትፈርህ ሕጂ ፈሊጠ ኣሎኹ እም ነዚ ወዲ ኣይትተንክፎ ገለ'ውን ኣይትግበሮ። ኣብ ሕይወት ኣብርሃም ዝተገልጸ ፍቕርን እምነትን'ዩ። ንእግዚአብሔር ብምእዛዙ እምነቱ ክገልጽ ከሎ፡ ንዝፈትዎ ወዱ ንመሥዋዕቲ ምቕራቡ ድማ ካብ ወዱ ንላዕሊ ፍቕሪ እግዚአብሔር ኣብ ሕይወቱ ከም ዘሎ ይገልጽ። ካብቲ ንፈትዎ ንላዕሊ ንእግዚአብሔር እንተዘይፈቲናዮ ፍቕርና ምሉእ ኣይኮነን። ጐይታና ውን እቲ ነቡኡ ወይ ነዲኡ ካባይ ኣብሊጹ ዘፍቅር ንዓይ ኣይበቅዕን እዩ። ካባይ ንወዱ ወይ ንጓሉ ኣብሊጹ ዘፍቅር ውን ንዓይ ኣይበቅዕን እዩ በለ (ማቴ. 10:37)።

ድንገራዊ ግን ሕቶ ይስሓቕ ዝተመለሰሉ፡ መልሲ ኣብርሃም ዝተረጋገጸሉን ኩነት ተኸሰተ(ተፈጸመ)። ኣብርሃም ዓይኑ ኣልዓለ፡ እግዚአብሔር ዘዳለዎ በጊዕ መሥዋዕቲ ተገልጸ። እዚ በጊዕ'ዚ በጃ ይስሓቕ ኮይኑ ኣብ ክንዲ ይስሓቕ ተሠውዑ። በጃ ይስሓቕ ኮይኑ ዝተሠውዑ በጊዕ፡ ካብ ዱር ምርካቡ ዘገርም እዩ። ኣምላኽና ስርሑ ፍሉይ፡ ብመገዱ ውን ጻድቕ እዩ። እዚ በጊዕ ዝተረኸበሉ ስፍራን ኩነታትን ብዕምቆት ምርኣይ ኣገዳሲ እዩ።

❑ እቲ በጊዕ ዝተረኸበሉ ቦታ ኣብ ዱር

❑ እቲ በጊዕ ዝተረኸበሉ ፍጻሜ ቀርኑ ብሓረግ ዕጾ ሳጴቕ ተታሒዙ! (ዕጾ ሳጴቕ ኣብ ዱር ዝርከብ ሓረግ ኮይኑ ንሓድሕዱ ዝተተሓሓዘ እዩ።)

በጊዕ ብባህሪኡ እንስሳ ዘቤት ብምዃኑ ኣብ ዱር ኣይርከብን እዩ። ዱር (በረኻ) ኣዝዩ ዘፍርሕን ምቹእ ዘይኮነ ቦታን ስለ ዝኾነ፡ ከምኡ'ውን ካልኣት ዝተፈላለዩ ኣራዊት ስለ ዘለውዎን ንህላዌኡ ኣስጋኢ'ዩ። በጃ ይስሓቕ፡ ዝኾነ በጊዕ ግን ኣብ ዱር ተረኸበ። እቲ በጊዕ ኣብ ዱር ምርካቡ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣቕርንቱ ብሓረግ ዕጾ ጳጦስ ዝተታሕዘ ነበረ። እዚ ኸኣ ካልእ ዘገርም ተርእዮ እዩ።

እዚ በጊዕ'ዚ ኣቕርንቱ ብምትሓዙ ናብ ዝኾነ ክኸይድ ዘይከእል ነበረ። እምበኣር ኣብ ውሽጢ'ዚ በጊዕ እንርእዮ ካልእ በጊዕ መሥዋዕቲ ኣሎ። ንሱ ድማ ምእንቲ ደቂ ሰባት ዝተሓርደ በጊዕ እዩ። እግዚአብሔር ምእንቲ ኃጢአት ዓለም፡ ንኸሥዋዕ ኣሕሊፉ ዝሃቦ ሓደ ወዱ ዝተገልጸ በቲ ኣብርሃም ኣብ ክንዲ ይስሓቕ ዝሠውዖ በጊዕ፡ ብዝተፈጸመ ኩነት እዩ። በጃ ይስሓቕ ዝኾነ በጊዕ ኣብ ዱር ከም ዝተረኸበ፡ ጐይታ ውን ኣብ ማእከል እቲ ዱር ዝኾነ ዓለም ኃጥኣን ተረኸበ። ነቢይ እነሆ ብዛዕባኣ ኣብ ኤፍራታ ሰማዕና፡ ኣብ መሮር ያዓር ረኽብና (መዝ. 131:6)* ብምባል ገለጸ። ናይ ኣብርሃም በጊዕ ኣቕርንቱ ብዕጽ-ሳጴቕ ተታሒዙ ነበረ። ቀርኒ ምልክት ኃይልን ሥልጣንን'ዩ። ጐይታና ብልዕልና፡ብኃይሊ፡ብሥልጣን ዘሎኳ እንተኾነ ፍቕሪ ሰብ ኣገዲድዎ፡ ብሓረግ ወለዶታት ዘመድና ኮነ። ሊቃውንቲ ከኣ ከምዚ በሉ፡- ፍቕር ሰሐቦ ለወልደ ኣምላክ እመንበሩ ወኣብጽሖ እስከ ለሞት፡ሰቀልዎ ከመ እቡስ ለዘኣልቡቱ ኣበሳ፡ውኅለቀኦም ምስለ ጊጉያን ለገባሬ

¹ ኣብርሃም “ብኣምላኽ ኣመነ፡ ንጽድቂ ኸኣ ተቐጽረሉ”። (ገላ 3:6)

ሕይወት። ንወዲ አምላክ ፍቕሪ ካብ መንበሩ ሰሓቦ፡ክሳብ ሞት ከኣ ኣብጽሖ። ነቲ ኣበሳ ዘይብሉ ከም ኣበሰኛ ሰቓልዎ። ነቲ ሕይወት ዝፈጠረ ምስ ዝበነኛታት ቈጻርዎ (ቅዳሴ ዮሐንስ ኣፈ ወርቅ ቁጽሪ 53) ።

ኣብዚ ክፍሊ ዝረእናዮም ወገናት

ኣብርሃም * ናይ እግዚኣብሔር

ይስሓቅ * ናይ ኃጢአተኛ ዓለም

ኣብ ዱር ዝተረኸበ በጊዕ * ምእንቲ ኃጢአት ዓለም ዝተሠውዐ ዝተሓርደ በጊዕ .....ምሳሌታት እዮም። እምበኣር በዚ ፍጻሜ; ዝተሓርደ በጊዕ ኣብ ዘመነ አበው በጃ ይስሓቅ ኮይኑ ተገልጸ። ኣኅዋተይ! ናይ ጐይታና ፍቕሪ ኣዝዩ ዓቢይን ካብ ሕልናና ውን ንላዕሊ'ዩ። ካብዚ ወለዶ (ትውልዲ) ግን መን ኣስተውዓለ፤ ተባሂሉ ከም ዝተጻሕፈ፡ ነዚ ፍቕሪ ዝተረድኡ ኣዝዮም ውሑዳት ወገናት እዮም። እዚ ፍቕሪ ምስ ዝርደአኩም፡ ፍጹም ዕረፍትን ሰላምንን ኣብ ውሽጥኩም ዝስመዓኩም። ብተወሳኺ ውን ንዝደኃንኩምሉ፡ ነዚ ዓቢይ ፍቕሪ ንምንባር ዓቕምን ጉልበትን ትረኽቡ። ኦ! ጐይታ ስለ እዚ ፍቕርኻ ተመስገን!!!